

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrî de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscripto nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Kronstadt,

Hermannstadt,

Bistritz.

(b) Trei „monstri“ deodată, de
groază și de spaimă. — *Hannibal ante
portus!*

Patria-i vîndută, țeara-i în peri-
col! Stăpînirea-i perdută și 'n locu-'i
anarchie! — Grozav și lucru mare!

Potopul săsesc dela răsărit și
mează-noapte a mobilizat și a decla-
rat războiu — puterii hegemonice!...

„Vér és vér mindenütt...!“

Și sfîrșitul o să fie — înfiorător!
detronarea — șovinismului!

Ce imbecili, ce scelerati sunt
șovinistii noștri! — Adecă ce s'a în-
tîmplat?

În virtutea dreptului ce-l au, re-
presentanțele municipale săsești din
Brașov, Sibiu și Bistrița au luat ho-
tărîrea și au trimis-o ministerului cu
cererea, ca orașele acestea să-și pă-
streze și mai departe numele german,
numele istoric, așa cum și pînă-acum
a fost. Atît!

Presa șovinistă însă, apucată de
toate năbădaile, strigă și sbiară,
că asta nu se poate, că-i nouă tra-
dare de patrie și — la furci cu Sașii!

Se știe anume, că avem o „lege“,
sanționată chiar, încă la 15 Februarie
1898 și zămislită în creierul șovinist
al fostului pandur al țării, în glava
bolnavă a baronului Bánffy. Legea
aceasta poruncește, ca toate numirile
istorice ale orașelor, satelor și locu-
rilor dintre hotarele țării, să fie șterse
pe vecie de pe charta geografică și
din cartea istoriei, și 'n locul lor să
fie singure stăpîne numirile maghiare.
S'a tras adecă cu buretele peste
toate suvenirile și reminiscențele
trecutului istoric, peste drepturi în-
alienabile ale naționalităților, de
veacuri stăpîne pe plaiurile, ce le
locuiesc în masse.

La timpul sîu naționalitățile au
protestat — îndeosebi Sașii — cu toată
țîrnia lor în contra acestui atentat la
dreptul lor istoric. Dar' glasul lor n'a
fost băgat în seamă. — Autorul legii
a căzut dela putere, și oameni noui
au luat în mână frînele stăpînirii.

S'au legat oare-cari speranțe, și
speranțe juste, de nouii cărmaci ai
navei statului, că vor în bine să în-
drepte cel puțin unele din muștimea
de scăderi, produse 'n cărmuire de
volnicii antecesori. Se credea într'un
simț mai bun pentru servirea dreptății
și pentru respectarea drepturilor între
cetățenii aceluiasi stat, mai ales că
șeful cabinetului, ce urma p'al lui
Bánffy, făcuse din înălțimea fotoliului
sîu promisiu, că: după „lege, drept și

dreptate“ va cărmui naia, la care era
chemat de încrederea prea bunului
Monarch.

Legea cu pricina însă — tot prici-
nașă a rămas. Atîta poate-i totul, că
noul regim nu s'a grăbit tare cu pu-
nerea ei în practică. Și asta se ex-
plică. Legea Bánffy-ana nu numai do-
rită n'a fost nici de interesele obștești
ale patriei, nici de cercurile înalte
conducătoare, dar' ea se prevedea
chiar păgubitoare pentru interesele co-
mune ale statului.

În boala lor pentru utopica „idee“,
detenorii șoviniști ai puterii nu țîn-
tiau doar', prin proiectul sforțat în
lege, decât maghiarizarea în stil tot
mai mare și pe toate terenele. Ear'
această țintă, se știe doar', este un
atac fățiș, un atentat de-a dreptul la
viața națională a popoarelor nema-
ghiare!

Să nu aibă atunci naționalitățile
nici măcar dreptul de-a se apăra îm-
potriva loviturii de moarte, ce li-se
aplică cu atîta temeritate din partea
șovinistilor?!

Acest drept de nimeni și prin
nimic în lume nu ni-se poate conte-
sta!

Înțelegem dar' și înțeleg și Ma-
ghiarii pe concetățenii Sași în atitu-
dinea lor energetică, față de atentatul
planuit prin măsurile Bánffy-iste.

Timp de peste un pătrar de veac,
legislațiunea țării noastre a fost și
este un fals. Nu țeara este represintă
acolo, ci o singură rassă, o fracțiune
numai din populațiunea ce constituie
statul ungar poliethnic.

Nu ved oare și nu vor Maghia-
rii să înțeleagă, cât de justă e ne-
mulțămirea și revolta naționalităților
împotriva sistemului de guvernare? —
Cu atît mai rău va fi rezultatul final,
îndeosebi pentru dînșii.

Astăzi mai ales, când ved și ei
evoluția evenimentelor din cealaltă
parte a monarhiei, Maghiarii ar tre-
bui imperios să prindă minte, să nu
întindă și mai tare firul atât de în-
cordat și să nu-și sporească numărul
dușmanilor.

În lupta ce poartă pentru apă-
rarea drepturilor lor, — Sașii sunt
susținuți nu numai de Români, ci de
toate popoarele nemaghiare din pa-
trie. Azi Sașii și Români poartă cea-
stă luptă în contra nouelor mijloace de
exterminare, ear' mîne sigur sunt la
postul lor Șvabii și cu ei alătura
Sârbii și Slovaci.

Puté-vor Maghiarii la infinit să
se țînă în ofensivă față de majorita-
tea locuitorilor țării?

Manevrele din Galiția s'au terminat,
și Majestatea Sa s'a înapoiat la Viena, în-
soțit de arhiducele Reiner și principele ba-
varez Gheorghe.

Resultatul manevrelor a mulțumit pe
M. Sa. Iată cuvintele ce M. Sa a adre-
sat după terminarea manevrelor într'un or-
din de zi:

„Cred că este de trebuință ca să-mi ex-
prim bucuria și mulțumirea pentru resultatul
manevrelor din anul acesta.“

Am fost foarte mulțumit de conducerea
tuturor comandantilor armatei și corpurilor
de armată. Trupele toate au arătat și au do-
vedit o mare rezistență, și că sunt făcute
pentru a împlini grele datorii și mari oste-
neli. Am fost foarte mulțumit de evocarea
luptelor, de limpezia și precisiunea dovedită în
conducere.

De aceea înainte de toate exprim cea
mai ferbinte mulțumire a mea vechiului meu
prieteni și credinciosului tovarăș de muncă în
cargere de ani îndelungați mareșalului Beck
pentru devotamentul neobosit cu care a pre-
gătit și a condus manevrele; de asemenea îmi
exprim călduroasa mea recunștință coman-
danților corpurilor de armată, cari au luat
parte la manevre pentru starea excelentă a
trupelor, pentru că vîl că în toate părțile se
lucrează cu zel și devotament; apoi juriului,
domnitor comandant și cu deosebire celor ce
aparțin statului război, cari cu o neînfrîntă
energie și au împlinit lucrările muncind ziua-
noaptea.

Repet resumînd, expresiunea deplină
mele mulțumiri și satisfacțiuni pentru ceea ce
am văzut aici.“

Ziarele șoviniști se năpustesc cu toată
țîrnia asupra „obraznicilor pangermane“. I a
scos din sîrite hotărîrea consiliilor comu-
nale din Brașov, Sibiu și Bistrița, cari au
hotărît să se mențină ca numiri oficiale
vechile numiri germane ale acelor comune.

La rîndul sîu și Biserica-Albă, fostă
comunitate militară, întemeiată la anul 1717,
a hotărît păstrarea numelui sîu original ca
nume oficial.

Biserica Albă mai ales și-a împlinit o
datorie morală, hotărîndu-se de a și pă tra-
numele pe care purtându-l a fost distinsă
cu privilegiu din partea gloriosului împărat
Francisc II.

Mărturisiri prețioase. „Pesti
Napló“ (dela 18 c.) scrie că: „Széll încă
astă-vară a recercat autoritatea biseri-
cească superioară (va să zică pe Episcopul
Szabó) să ia măsuri ca la serviciile
divine ce se țîn cu privilegiu procesuni-
lor, Dr. Lucaciu să nu poată lua
parte.“

Ear slugarnicul episcop s'a execu-
tat. Cîtă rușine și degradare!

În fața noilor alegeri din Austria
Cehii fac mari pregătiri. Tinerii cehi au
lansat următorul apel către alegători:

„Reichsrathul a fost disolvat. Ale-
gătorii cehi sunt din nou chemați la
urnă ca să se declare precis și ho-
tărît, dacă vor ca poporul ceh să-și
plece capul înaintea unei astfel de
nedreptăți. de care a fost împărtășit
cu atîta ușurătate, sau aprobă politica
de apărare pe care au dus-o repre-
sentanții de până-acum ai poporului
în contra sistemului dominant. Monarhia
se găsește în grea crîsă constituțională
în loc de a-și îndrepta atențiunea, la
vindecare, asupra originel boalei ca
să se rezolve odată într'un mod just
în imperiu problemele naționale și con-
stituționale, se atrage atenția alegători-
lor, în pragul alegerilor, asupra acelor
interese economice și sociale, pe cari
sistemul de guvernare centralisator atât
de mult le-a neglijat. La astfel de
apeluri alegătorii cehi nu pot răspunde
decît: „Poporul ceh nu va aplica nici
când de pozițiunea de drept public se-

parat al coroanei ceh, care singur
poate duce la ridicarea culturală și eco-
nomică a poporului“. Poporul ceh va
aproba prin votul sîu atitudinea depu-
taților sîi. În acest înțeles pînă, ale-
gătorii cehi, în lupta electorală.“

După știrile sosite din Pragă s'a țînut
de curînd o mare adunare de popor pe de-
alul Blanic, de lângă Wlaschins.

Unul din oratorii a spus la sfîrșitul
discursului sîu, că Cehii numai atunci vor fi
mulțumii, când se va reface împărțirea lui
Venceslau, din care făceau parte Silizia,
Moravia și țînturile slovacești din Un-
garia.

Calea umilirei.

Ziarele maghiare aduc știrea, că
principele Ferdinand al Bulgariei a fost
în zilele trecute la Budapesta și a fă-
cut visite primului ministru Coloman
Széll și ministrului Darányi.

Visitei principelui la primul-mi-
nistru Széll ziarele maghiare îi atri-
bue un caracter politic, pe motivul că
înainte de această vizită Széll a avut
consfătuiri cu reprezentantul din Viena
al Bulgariei.

Intru cât puteau să sêrvească bunele
grații ale lui Széll interesele Bulgariei,
noi nu prea putem înțelege.

Poate principele a căutat un bi-
let de recomandație către Goltuchow-
sky? data fiind simpatia presei ma-
ghiare față cu Sarafoffiștii!

Pe ministrul Darányi, spun foile
maghiare, l'a felicitat principele, pen-
tru gloria sa dela congresul agrar din
Paris.

Ne surprinde acest exces de po-
liteță din partea unui cap încoronat,
față cu ministrul unui stat străin, mi-
nistri, în a căror competență nu cad
chestiuni de politică externă,

Se poate însă că umilinta a de-
venit a doua natură a prințului, care
umilindu se a căștigat recunoșterea
sa în Bulgaria, — așa că se închină
și la frunză și la iarbă...

Sau, — poate că în situația ac-
tuală principele Ferdinand a și pierdut
firul: unde să se mai adreseze!

După ultimele știri, principele
umbla după o audiență la Majestatea
Sa, — de care însă nu i-s'a făcut
parte.

Din România.

Conflictul româno-bulgar.

O corespondență sosită din Budapesta
ziarului „Perseveranza“, desvîlind uneltirile
și scopurile comitetului macedonean, afirmă
că el terorizează Bulgaria prin asasinare,
otrăviri și șantaj, împingînd-o la războiu.
Corespondentul crede că ar fi cu nepu-
tință, ca Austria și Rusia să împedecă un
războiu între România și Bulgaria, cu con-
diție însă ca acest războiu să fie localizat
în mod strict.

Prințul Bulgariei păzit de soldați.

Prințul Bulgariei e strașnic păzit, în
călătoria sa prin Austria și Germania, de
mai mulți soldați din garda sa princiară.

„Aceștia stau zi și noapte cu armele
încărcate și apără apartamentul prințului,
cîci se vorbește de un oare-care atentat
anarchist... zice jurnalul „Pester Lloyd“,

Demisia ministrului de externe bulgar.

Ministrul de externe bulgar Nacevici a sosit de câteva zile la Viena, ca să se prezinte în audiență la ministrul Goluchowsky. După întrevăderea ce a avut cu ministrul de externe austriac, și-a trimis telegrafice demisia din actualul cabinet, primul ministru bulgar Ivanciov.

Ivanciov i a răspuns imediat să se întoarcă la Sofia, ca să ia parte la consiliul de ministri ce se va ține la sosirea principelui Ferdinand, pentru a se chibzui modalitatea spre a scăpa din încurcătura în care au ajuns în conflictul cu România.

Nacevici și-a confirmat a doua oară demisia într'un mod cu totul hotărât.

Hotărârea nestrămutată a lui Nacevici unii o atribuiesc faptului, că dînsul ar fi fost pentru o tranșare pe cale pacifică a diferendului cu România. Mai probabil este însă, că după întrevăderea cu Goluchowsky a înțeles spre ce prăpastie duce țara guvernul bulgar și caută să se scape de orice responsabilitate în fața viitoarelor complicațiuni deosebite pentru Bulgaria.

Miseria în armata bulgară.

Din cauza concentrărilor de trupe turcești, armata bulgară este acum împărțită, căci trebuie să se concentreze și în Rumelia. Se semnalează o mare miserie în armata bulgară. Soldații nu primesc solda cu lunile, sunt hrăniți foarte prost și trebuie să trăiască din mila bogătașilor bulgari, care îi încuieră.

Intre Turcii din armata bulgară domnește o mare fierbere. Îndată ce ar intra armata turcă în Rumelia, un sfert din armata bulgară trece la Turci.

Inarmările Turciei.

Ziarul „România Jună” primește din Sofia o corespondență, în care i se spune, că guvernul bulgar este foarte alarmat din cauza numeroaselor mișcări de trupe turcești care se observă la granița Rumeliei și a Macedoniei.

Se zice că trupele turcești ar fi primit ordin de-a pătrunde în Rumelia și a reprimă cu cea mai mare strășnicie orice încercare de turburare împotriva dominației turcești. În această privință există o perfectă înțelegere între Turcia și puterile din Tripla-alianță, care au lăsat Turciei toată voia pentru a face ordine în Bulgaria.

Presă germană și prințul Bulgariei.

Ziarul „Wiener Tageblatt”, vorbind de conflictul româno-bulgar, zice:

„Prințul Ferdinand nici nu și dă seamă în ce aventură a băgat poporul și Dinastia sa. În momentele acestea atât de critice, Bulgaria posedă un principat absolut incapabil”.

Presă franceză și Bulgaria.

Ziarul „Presse” are un articol foarte violent, în care spune, că Bulgaria devine din

ce în ce tot mai mult un pericol pentru pace pe care nimănui nu o amenință.

„Presse” adaugă, că Puterile trebuie să oblige pe Bulgaria să licențieze armata și să dărime fortărețele.

Conflictul româno-bulgar și presa greacă.

Numărul cel mai recent din ziarul grecesc „Le Messager d'Athènes” după ce rezumă faptele petrecute, spune cu privire la conflictul româno-bulgar:

„Regele Carol și guvernul său au dat dovadă de un admirabil tact diplomatic. Densii au astupat, ca să zicem așa, toate căile pe care s'ar fi putut exercita spiritul vicelan al bulgarilor. Și puterile, care le-au dat dreptate, ar lăsa, la urma urmei, de capul lor pe România și Bulgaria. Dacă e astfel, spiritele atîtate, cum sunt și de o parte și de alta, nu vor pute lăsa nici o cale deschisă pentru împăcare.

Faptele imputate bulgarilor, adevărate de anchetele justiției și administrației române, seamănă, după cum am spus o și noi înainte chiar de a vă sub ochi reșumatul documentelor, cu crimele boxerilor chinezi, cu atât mai mult stoarcerii de bani la care se dedau sistematic asupra notabililor greci din Macedonia și asupra românilor. Ei reamintesc vestita legendă a faimoasei caricaturii, în care regaliștii își băteau joc de înfrățirea revoluționarilor. Sectarul bulgar nu zice „eterogenilor” din țările la care ei rivnesc: „Fii frațele meu ori te omor!”, el: „Fii bulgar, ori te omor.”

Mulțumită îngădușii guvernului otoman, ei au putut până acum să-și practice nepedepsiți apucăturile lor de barbari. Eari noi eram tratați de visionari, la fine dată când denunțam lumii civilizate crimele odioase ale naționaliștilor bulgari. Dar ziua dreptății pare că începe a se arăta în zare. Bulgarii, osândiți de toate puterile, de toate națiunile Europei centrale, vor trebui să treacă pe sub furcile caudine ale României, ori să vadă trupele române tăbărind la porțile Sofiei”.

„Le Gaulois” conține următoarele, cu privire la conflictul româno-bulgar:

„Cu tot optimismul, care începea să indice mersul negocierilor între cele două guverne din București și Sofia, cu privire la asasinarea profesorului Mihăileanu și agitațiunile comitetului macedonean, cu toată desamintirea dată svonorilor de preparative militare făcute de-o parte și de alta, ultimele noutăți din București semnalează, cu multe detalii precise în sprigin, oare-cari mișcări de trupe bulgare de-a lungul frontierei româno-bulgare de partea Dobrogei și pe țărmurile Dunării, în fața punctelor importante de pe țărmul român.

Astfel garnisoana din Silistra a fost întărită, forturile provăzute cu tunuri; două baterii au fost așezate la Medjidi-Tabia. Patrulă bulgare parcurg noaptea și ziua tot țărmul fluviului în această parte.

Dela Rusciuc, situat în fața orașului român Gurgiu, se anunță o concentrare a trupelor bulgare. De asemenea dela Siatov și Nicopol.

Căpitanii mai multor vase românești, care fac serviciu pe Dunăre, au depus că au văzut ofițeri bulgari supraveghind la așezarea tunurilor în diferite puncte de unde țărmul român poate fi cu ușurință bombardat.

Acești căpitani au văzut de asemenea corturile de campanie ascunse în dosul sinuoșităților de teren. De altă parte, Românii nu stau neactivi. O canonieră urcă și coboară neîncetat fluviul, pentru a observa mișcările bulgarilor și patrulă de soldați români păzește fluviul în punctele sale vulnerabile.

Dar cele două știri mai importante, care ne scosesc de acolo pe calea București-Pesta-Viena, se referă la două fapte, care ni se par neverosimile și pe care le dăm sub rezerva cele mai expresive. Întâia, este sosirea la Sofia a 70 ofițeri ruși. Acest svon a circulat întâiu la Viena și la Pesta și a pricinuit sosirea precipitată la București a mai multor corespondenți ai ziarelor austro-germane și vieneze, care țin să urmărească evenimentele de aproape.

A doua știre, dată de ziarele din București, semnalează sosirea la porturile bulgare de pe Dunăre a câtorva vapoare rusești încărcate cu munițiuni de război, pe care le-au debarcat imediat”.

Din Bucovina.

Lupta partidului național.

Ultimul număr din „Deșteptarea”, scăpat ca prin minune fără confiscare, cuprinde un interesant articol asupra stărei Românilor din Bucovina.

„Ne cănim contra rutenizării țării, ne cănim contra guvernului, care spriginește și pune la cale rutenizarea Bucovinei în modul cel mai brutal” — spune valorosul ziar al partidului popular național.

Și continuă, dovedind cu o minunată claritate, pericolul în care se află populațiunea românească:

„Aici ne mai rămâne să le punem onorabililor domni la îndămână unele date statistice, care sunt potrivite a le dovedi în mod metodic, că nu numai Românii sunt strimtoși din cale afară, ci și Germanii din această țară se pierd, făcând loc Slavilor. — Concedem, nu i vorbim, că semiuția slavă are acum cea înăsușire, că copleșește pe toate celelalte naționalități, lășindu-se și îmbuibându-se ca buriana, susținem însă sus și tare adevărul, că vina cea mai mare, de ce se lătește rutenismul în mod ne mai auzit, înundând pe celelalte popoare ale acestei țări, o poartă guvernul, care nu alege nici un mijloc pentru a sprigini pe Ruteni, cari și de alt-cum sunt atât de agresivi. Impregurarea că și Germanii s'au

înjugat la această lucrare de cutropire, foarte interesantă și va servi generațiilor viitoare drept pildă clasică, cum își sapă în popor singur propriul său mormânt.

Să luăm la mână statistica din anul 1870 și să asemănăm numărul ei cu cele ale statisticii din 1890. Într'un răstimp de 20 de ani, aflăm între popoarele Bucovinei următoarele raporturi numerice ce se poate da ciudate:

	1870	1890
Români:	209.000	208.000
Germani:	47.000	50.283
Ruteni:	191.000	268.000

Vorbit în procente:

Români:	42,4 la sută	32,2 la sută
Germani:	8,2	7,7
Ruteni:	36,4	41,5

„Creșterea numărului e acesta:

Românii au un minus (au scăzut) de 100 Germanii au un plus (au crescut) de 30 Rutenii au un plus (au crescut) de 77,0

Pe când Germanii au dat relativ puțin prin cei 20 ani pe când Românii au scăzut în mod absolut cu o mie de suflete vedem că Rutenii s'au avântat ca prin farmec dela 23,2 procente la 41,5 procente, adică au crescut într'un mod uimitor cu număr de 77,000

De sînt toate acestea, că la compunerea acestei asemănări nu i am scotit și pe jidoci, cari în de regulă sunt numărați la ruteni”

„Caveant consules!”

Școala de fete.

În vîrsta abia se știa că în Arad o școală superioară de fete, dispune de un personal didactic distins, în cât privește elevale, în nici un întreg român nu sunt mai multe: 40 interniste peste 60 cu externe cu tot. Școala asta ne dă învățătoare bune și este adevărată binefacere pentru părinții care vor să dea fiicelor lor o instrucție și o cație superioară.

Vineri, în ziua Sîntei Marie, se deschise la școală sfințirea apei, asistînd și P. Episcopul, care are o deosebită grijă de acest institut cultural.

Dovadă despre această grijă este faptul, că s'au dat stipendii pentru cele dintre cele mai excelent calificate învățătoare, pentru a merge la preparandia superioară de fete, ca relutorcînd și sporind sîndu-se în anume studii, școala să aibă complect personalul didactic într-o putere astfel investită cu aceleași învățătoare pe care le au institutele de stat similitudinea în cei zece ani trecuți s'au gligiat.

CINCINAT AL NOSTRU ...

Onorată redacțiune! Doritor de a intra în rîndul valoroșilor D. V. colaboratori externi, m'am gândit să comit ceva sensational: să iau trenul accelerat dela Copșa și fuga spre Mediaș, să merg la Șmig, acest Tusculanum al marelui nostru bărbat de stat Tilea.

În mijlocul holdelor deja secerate și culesse, am zărit o casă, cărei i se zice palat. Numai cu greu am putut să mă apropiu, căci fiind palatul neîngrădit, paza o țineau niște câni mari, cu coada flocoasă, care dacă nu erau să fie domoliți de apostrofele unui vighil ce tocmai egise să meargă la moară, cu sacul pe spate, cum zice versul, desigur că era să se înregistreze în „autorizata” cu un căne ori doi mai puțin la Șmig.

— Unde-i domnul? întreb.

— Care domn? (mă întreabă servitorul, spriginindu-se de ciomag, căci sacul era greu); pe la noi sunt adică mai mulți.

— Di Tilea!

— A, domnul Maria Sa! Ia-o pe ică, și-mi făcu semn spre dosul „palatului”.

Găsiu pe marele bărbat scărpinînd un mascure. De ce nu? Gladstone tăia lemne.

— Mă recomand, Stan Urzică.

— Tilea, zise mîndru, ca un signior

spaniol și ridicîndu-se, își înfipse nasul în azurul cerului.

„Asta-mi impuse. Dar nu mă descurăgiase, ci spusei scopul călătoriei mele.

— Hm, zise clătînînd din cap. Greu, deoarece ce eu ideile mi-le depun numai în organul nostru autorizat.

Insistaiu însă, asigurându-mi că este interes european, ca ideile lui să fie cunoscute și de oameni cari nu citesc „autorizata” (car numărul acestora e nespuse de mare).

— Drept să-ți spun, zise cam pe nas, eu nu prea simpatizez cu Europa. S'a purtat cu Buriș ca o... (nu scriu cuvîntul, fiind prea din vocabularul naturaliștilor). Trebuia să intervină și să nu lase pe Krüger cum a lăsat și pe socrul meu.

— Bine, dar atunci se năștea un războiu general.

— Cu atât mai bine. Se urca prețul bucatelor și al vitelor... Așa ce mă fac eu cu grăul... am trei cară, și cu mascuții aceștia? Ia te uită, ce grășuni sunt.

— Despre Boxeri ce ziceți?

— A, ăia-s oameni faini. Și-au apărut căminul și patria strămoșească. Ce caută acolo oștirea europeană? Asta nu merge! Și Wilhelm să nu amenințe, ci să-l fi ținut acasă pe Waldersee. Astea-s tiranii și eu le desapro.

— Bine, dar Boxerii de ce au ucis pe Ketteler?

— Ei, domnule, nici atât nu ști?

Nu'mi spuze însă nici el, și așa trecurăm la alt obiect.

— Dar despre Împărăteasa Chinei ce părere aveți? mă întrebai.

— Rh, o... (și ear urmă o expresie pe care desigur Trif n'are s'o treacă în enciclopedie). Ce-a avut să fugă? Să fi rămas în capitală, să aperse Pekingul și vedeai atunci ce rușinați se întorceau nemții.

— Sunt — zisei — momente în viața chiar și a celor mai viteji oameni, când curagiul scade sub zero. Eată, de pildă: venerabilul D. V. socru după vandalismul din Turda s'a retras și el — și înă prin fundul grădini.

Dar nu putui să continuez, căci mă întrerupse buze:

— D-le, sper că nu vrei să faci personalității chiar în casa mea.

— Ferit-a Domnul, respunsei, vorba e că este îndeobște cunoscut, că și la Cluj s'a aruncat vina pe Brote...

— Ei, lasă... Astea s lucruri pentru istorie, pentru un Mommsen și alți învățați, ear nu să fie discutate în presă. Drept să-ți spun, D. V. sunteți cam pătimași. Eacă, de pildă, ați ales episcop pe Goldș, deși Dalianu vă dedese alt sfat.

Observaiu că eu nu sunt arădan și nici alegător la Sinod.

— Asta nu face nimic. A fost tot ce a făcut Mangra și..

Il întrerupsei însă:

— Mă rog, nu credeți că ne lășă dela obiect?

— Nu face nimic. Eu sunt nașă și secesionist.

— Așa? Ei, dacă-i vorba de nașă ce opinie aveți despre bările dela Karlsbad?

— Miraculoase, domnule, miraculoase.

— Dar despre conflictul bulgaro-român?

— Vrei să zici româno-bulgar!

— Fie și așa.

— Ih, zise strîmbînd din nas și continuă: Hei, dacă era Daian la altfel se înfățișau lucrurile. Țăla țăla scrie. Dar pîrlitul de ortodox, care și la „Telegraful”, par'că și-a pus gîndul compromișă cu d'a stila organul nostru autorizat. Îndeosebi în politica externă!

— Dar în che tia cancelariet de mîncă ce ziceți?

— Ei, Ostvadă ăia i un nărod. Ce o să face el treabă cu vișă de via în Sibiri! Ear salamul de Sibiu îl trimite Sasii și mijlocirea lui.

Patrunderea aceasta m'a uimit.

— Bine, dar el mai mijlocește și pe...

— Perdere de vreme, domnule.

— Apoi ceapă și lemne neputu.

Și totuși rămăștele de prin Arad ale fostului sistem bisericesc umplu ziarele intrate în solda „neamurilor” cu tot felul de mășave insinuante și calomnii

Răspunsul celor ce conduc raucese azi pentru propășirea școlii de fete, este însă nu se poate mai demn: își vede fiecare de datorie. Prin fapte și cauti să dovedească astfel dreptatea caprinsă în cuvintele: căni latră, caravana-și vede însă de drum!

Din minunățiile lui Bánffy.

Gazeta hazle a „über maghiarilor”, *Magyar Szó*, prin numărul său din urmă descoperă, spre fericirea patriei, un complot sădărnicit. Din partea cui e complotul? Negreșit că din partea naționalităților?

Estă despre ce e vorba.

Zice că Românii ar fi pus la cale o organizație a naționalităților din Ungaria, pentru o lucrare comună în fața noilor elegeri. „Consfătuirea” s'a ținut în luna trecută, și s'a hotărât programul de acțiune. Față au fost delegați slovaci, sârbi și români.

Nu voește să ne spună *Magyar Szó* cine erau acei delegați; dar' din partea românească pare-că lasă să se simtă că răsare pe un oare-care reprezentant al unei bănci de asigurare din Viena, care — de altfel „lipsia de-acasă”.

Hotărârile „acelei adunări” au fost primite cu bucurie și de Sași, cari nu lasară parte la conferența, dar', ca să dovedească aderența lor, s'au prezentat prin patru delegați la adunarea „Asociațiunii”, la Herkulesbad.

Apoi trei Sași au fost trimiși de la Herkulesbad la Neoplanta să se întâlnească cu delegații sârbi; dar' aceia fugiseră de-acasă și trei zile i-au lăsat pe Sași să aștepte zadarnic, căci nu s'au întors până nu au aflat de plecarea vizitatorilor, deoarece — Széll a promis Sârbilor că le dă un span din neamul lor.

Această frumoasă babilonie, cu cei ce se înțeleg apoi fug, cu cei ce lipsesc apoi devin matadori, cu șiretlicul lui Széll, care „tradează”, „pactând”, și pactează salvând, cu politica „Astret”... se mai pot cae înnebuni șovinisti?

Minutat e Bánffy!

— Mofturi, toate-s mofturi. Au făcut fără să mă întrebe... Ei, domnule, Boxerii, băia oameni și bieții Burli.

Văzându-l că preferă înalta politică, am mai riscat:

— Ce crezi, cum o să se limpezească situația la noi?

— Cum? Vrei să ți-o spun oarzen? Ei bine, domnule, ascultă: Cum o să meagă treburile bine, când Cosma ne tradează în cele economice, ear Goldiș în cele politice?

— Bine, bine, dar eu aș vrea să aflu ceva despre venerabilul...

— Despre socrul? Așteptați și aveți încredere. Ehe, știe bătrânul ce știe... Nu tocmai de mult a primit și o scrisoare dela Ionaș... Se petrec lucruri mari, domnule, lucruri mari.

Și zicând acestea, luă un aier misterios, încât părea că începe vre o seamă spirițiștă.

Mi-am luat pălăria și mulțumindu-mi pentru deslășirile grațioase, am plecat pe jos până la Copșa. Vă expediez d'acel raportul privitor la convorbirea ce am avut-o cu marele bărbat de stat, ca și care Doamne brește să avem mulți!

Stan Urzică.

ȘOAPTE

Pe malul mării.

Mișcarea munților de apă și vuetul abisurilor răscolite de furtună — câtor poezi nu le-au cântat, privindu-le dela adăpost; câți călători pe eternul lucru sgomotos nu le-a amuțit glasul de rugă îndreptată spre cer tumultul valurilor!

Atâta jertfă și atâta fantasmie...

Mă îngrozesc de sublimitatea mării înfuriate... dar cât de duios se urmăresc pe marea lină în șoapte val cu val și în ondulare cadențată se adrobesc izbite de mal.

Un nisip argintiu le însemnează urma și clipește în vie strălucire, sub focul razelor de soare, în urma și înaintea adrobirei unui val de apă.

În deșertarea vederii delinții mândri își jracă dansul iubirei; spre depărtări în rouuri se duc, se duc rînduri de paseri sgomotoase, resfățindu-se sub cerul senin, oglindindu-se în apă.

Gândurile mele pe a seninului vieții cărare se îndreaptă, — și în vuetul ce însoțește a apeli mișcare dozoșia-mi ved, pornită spre malul unei vieți și lumii, unde o clipă senină măcar va străluci fericirea, ca un fir de nisip sub razele soarelui...

Dar vă!

Un nor pe cer, un clocot în fund de ape...

... Fantasmie, fantasmie!

Doamne, nu cere jertfe!

Constanța.

— Una la zi. —

In al VI. foileton al său, Traian combatând pentru îmbrățișarea ideilor economice, scrie:

„Toată forța să fie condusă de principiul economist, de a debândi pe căile cele mai scurte succesele cele mai mari”.

Și nouă ni-se scrie, că Traian, deși își datează foiletoanele din Borsec, cătu-i ziua joacă biliard într-o cafenea din Orăștie...

Pune în praxă principiul economic!

Noutăți

Arad, 19 Septembrie n. 1900.

Dela oraș Budgetul orașului Arad pentru anul viitor, se va debate Joia viitoare în comisiunea finanțară orășenească. În ședința de ieri senatul orășenească a făcut într-insul unele modificări, îndeosebi poziția *cheltuielilor extraordinare* a fost modificată la preliminarea budgetului așa fel, că suma acestora a fost sporită. Ca o poziție cu totul nouă s'au luat în budget 2500 coroane, spese pentru proxima conseriere a poporului. Altfel—spun foile locale—budgetul e „aproape” egal cu cel din anul acesta, și așa niel procentul aruncului nu se va schimba esențial.

Dar prințului Carol al României. Micul principe Carol al României, împlinind vârsta de 7 ani la 3 Octombrie, Sf. Sinod — spune „Evenimentul” — îi va face dar o carte de rugăciuni, artistic ornamentată în aur și smălțuită la Viena.

Nou doctor în medicină. Sâmbătă în 15 l. c., a fost promovat la universitatea din Budapesta la rangul de doctor în medicină dl Ioan Bucur, stipendist al fundațiunei Gojdu. Noul doctor e originar din Săcădate. Studiile și-le-a făcut tot-deauna cu mare distincțiune, ear cele trei riguroase și le-a făcut în scurtul interval de-o jumătate de an. Îi dorim succese mari în cariera practică.

Femeile la universitățile din Monarhie. În urma unei dispozițiuni din anii trecuți a ministrului Wlassics, li-s'a făcut și

în Ungaria fetelor înlesnirea, de-a termina gimnaziul și a-și urma studiul la universitate. Anul acesta un mare număr de fete maturanșe s'a înscris mai ales la facultatea filosofică și la medicină în Budapesta. — Asemenea și ministrul austriac de culte și instrucțiune publică a dat zilele acestea o ordonanță, prin care permite, ca femeile, cari a bacalaureatul, să poată fi înscrise la universitățile din Austria. Ele pot asculta și cursurile farmaceutice și după-ce și-au luat diplomă, pot să deschidă farmaci.

Un preot român inconștient. Ziarele maghiare aduc șireta, că Duminecă deputatul Sámuel Lázár a dat seamă alegătorilor sei din cercul Dioșaului. După ce Măria Sa a înjurat bine pe cel din partidul popo al catolic, preotul român greco-catolic Ioan Rus a felicitat cu căldură pe deputat, în numele număroșilor alegători prezenți.

Dar' rachie și păpricaș cât s'a consumat?

Nicu B. Locusteanu, fost vice președinte al Adunării Legiuitoare și fost senator; unul din fruntașii apărători ai neamului românesc; un veteran luptător pentru stabilirea adevăratelor principii liberale și democratice, puternic susținător al drapelului mișcării regeneratoare din 1848 în România, și mult meritos publicist, născut la anul 1821 în comuna Leu de sus, din județul Romanși, a încetat din viață Vineri la 14 Septembrie. Fie l memoria eternă!

Himen. Dl Iustin Popoviciu, teolog absolvent s'a logodit cu amabila domnișoară *Veturia Popoviciu* din Apateu. Felicitările nozstrel

La înmormântarea nenorocitului prinț Adalbert de Saxonia Majestatea Sa va fi reprezentat prin archiducele Otto, care a sosit deja în Dresda. În mormântarea va fi mâne..

Krüger și Papa. Se telegrafează din Roma, că presidentul Krüger al Transvaalului a trimis Papet Leo XIII. o depeșă, în care îl mulțamește pentru interesul ce Sfînția Sa a manifestat față de Transvaal și și-l spune speranța, că dreapta cauză a republicei totuși va triumfa. El se retrage decamată de pe terenul activ, deoarece-ce e bătrân și se simte slăbit.

Sculptor maghiar sinucis. Alaltă ieri a fost găsit mort lângă o gară a Budapestei sculptorul maghiar Köllö Miklós, care s'a sinucis trăgându-și în cap două gloanțe de revolver. Pricina nu e cunoscută. Sinucisul sculptor este meșterul statuei lui Petófi dela Sighisoara.

Reuniunea de cântări și musică a plugarilor români din Hodos arangează Vineri în (8 Septembrie st. v.) 21 Septembrie st. n. a. c. în curtea bisericii gr-or. rom. din loc. Concertul împreunat cu petrecere de joc. Programul producțiunilor este următorul: 1. Ruga de la Chiseteu", comedie populară într'un act, cu cântece și joc, de Iosif Vulcan. 2. „Negruța” cor mixt de I. Vidu. 3. „Nușca” cor mixt de V. Magdu. 4. „Marsul lui Mihai-Viteazul” cor mixt de I. Vidu. Prețul de intrare: de persoană 60 fl., de familie constă: de 3 persoane 1 cor. 20 fl. Venitul curat este destinat pentru fondul reuniunei.

Un tiner maturisat eminent dorește a fi aplicat ca practicant în vre-o cancelarie notarială. Oferte se primesc la administrațiunea „Tribunei Poporului”.

Posta Redacției.

Abon. 1192. Broșura am primit o. Trebuie să știți însă cine a scris-o, pentru ca să te hotărăști a o lua în seamă. A scris-o pungașul I. Lupulescu, care din cauza necinstei sale a fost exchis de la Ligă încă înainte cu cinci ani și de atunci se gudură pe lângă cine îl plătește. De geaba s'a ascuns sub pseudonimul N. Novac, că lumea îl cunoaște și prin nrmare, cu suflet liniștit i-se poate disprețul prosa scribului venal.

Ultim Cuvânt.

In Elvetia. — Căpitane! zise un soldat, dă-mi nițel foc să-mi aprind țigara.

Căpitane! îi întinse țigara, zicându i: — Eată foc, dar dacă am fi în Prusia, nu ți-aș fi permis să te adresezi astfel căpitaneului tău.

— Este adevărat, răspuse soldatul: dar asemenea, dacă noi am fi în Prusia, d-ta nu ai fi devenit căpitane.

Ultime știri.

Transacția dintre guvernul român și bulgar.

In urma intervenției marilor puteri, pare că s'a ajuns la o transacție între guvernul român și cel bulgar.

Știrile sosite în urma anunțului, că guvernul bulgar a consimțit să dea în judecată pe membrii comitetului revoluționar, însă numai dintre cei mai mici.

Cu niel un preț însă guvernul bulgar nu consimte la condamnarea lui Sarafoff.

Guvernul român, se crede că se va mulțumi cu câteva condamnări, fie ori-care ar fi ele.

Belgrad, 17 Septembrie. In cercurile normative de aici se susține, că la 24 Septembrie (ziua nașterii reginei Dragina), regele va grația pe mai mulți întemnițați pentru afacerea cunoscutului atentat. Intre aceștia se amintesc: colonelul Vlaico Nicolect, advocații Jivovici și Tavisivici. In același timp se anunță, că un membru al fostului ministeriu Georgevici, a edat o broșură volantă privitor la autorul intelectual al atentatului, care a însărcinat pe Cnezevici cu săvârșirea crimei. Se spune anume, că acest autor ar fi un agent secret rus, care petrece în București.

Din Transval.

Londra, 18 Sept. Burii au aruncat în aier podul dela Kaponuiden, ear garnisoana engleză din Renke este asediată. D'asemeni au stricat podul dela Krokodil-Poort și au nimicit 300 care cu munițiuni.

Krüger va cere intervenția marilor puteri pentru a li-se lăsa Burilor cel puțin aut-nomie deplină, sub suzeranitate engleză.

Din China

Berlin, 18 Septembrie. In China pretutinden din nou s'au început luptele. Americanii îndeosebi.

Hongkong, 18 Septembrie. Mareșalul conte Waldersee a sosit azi aici cu vaporul „Sachsen”.

Londra, 18 Septembrie. Se mențin știrile despre insistența Rusiei de-a evacua Pekingul. Lumea e lămurită în ce privește intențiile politicei rusești.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chilogramme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 18 Septembrie din Arad:

Grâul cel mai bun . . . cor.	7.23—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.06—5.08.
Orz	5.50—5.60.
Ovăș	4.60—4.80

Prețurile dela 18 Septembrie din Budapesta

Grâu in Octombrie . . . cor.	7.67—7.68
Secară	6.17—6.19
Ovăș	5.35—5.37
Cucuruz pe August	6.17—6.19

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Deposit mare de inbrăcăminte pentru
bărbați și copii

NEUMANN M.

in Arad colțul lângă Hôtel „CRUCEA ALBĂ“

Prețuri fixe.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

477 10

„Mureșanul“, institut de credit și economii in M.-Radna.

Publicațiune.

Espirând termenul pentru solvirea ratelor de acții la institutul de credit și economii „Mureșanul“, societate pe acții in Maria-Radna, conform §-lui 11 din statute prin aceasta sunt provocați semnatorii acțiilor Nr. 23, 63, 64, 189, 193, 150 - 154, 278—280 281, 282, 290 și 293, ca in termen de 30 zile să solvească toate ratele de acții restante dinpreună cu interesele de întârziere, la cassa institutului, fiindcă in cas contrar, după trecerea acestui termen, respectivii acționari își vor pierde dreptul la acele acții și ratele deja solvite vor căde in favorul fondului de rezervă al institutului, iar direcțiunea va emite in locul acelor alte acții.

M.-Radna, in 19 Septembrie n. 1900.

Direcțiunea.

500 1—1

Cel mai bun croiu!

Insoțirea
CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericei, Palatul Minoritilor.

Singură in felul său ține in deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete,
apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă in oricel timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăc-ori in diferite colori.

484 9—

Numai articli de fabricație proprie!

Prețuri ieftine de neerezut!

Cel mai mare magazin din Arad și provincă in confecțiuni
pentru dame

STERN M. A.

Arad, piața Andrássy.

478 10